

המתאכרות

אגרות קוראים

הכוח העברי העליון בהתחלתו נקוק להכרת המשלות,
לכיוון הצעות, להקשת פרכים.
"המתאכרות" נוצרה במקום להבטת הרבארי/
אחיפאיו של קרל בקארט ואנשי-המגן. מעל המתו זו
יכל בקארט הער, החרג למאות הכוח אמילוי משימותיו,
להגיב על מושגים מתבלמים, לערער על בנחות מקובלות
ואהיות יזם להצעות מחשבות ואתקנות.

הכרת שטח-ארצנו - מקור לכוח

בקרבים בכל הקשור בשטחי הארץ השונים
מבחינה היסטורית — הרחוקה והקרובה כאחת.
סבורני כי יש להקדיש חלק ניכר מזמן האימונים
השנתיים של צה"ל (אולי כדי שליש) למסעות
לאורך ישובי המשלט. את האימונים השנתיים יש
לבצע תמיד קרוב לקוי הגבול, ולא להצטמצם
בהכרה מוגבלת ומצומצמת של שטח-האימונים
בלבד.

שטחי האימונים עלולים ליהפך יום אחד לזי-
רת קרבות — ואם יורגלו האנשים בעת האימונים
לפני השטח ולצורותיו האופייניות, וילמדו לדעת
את תולדותיו בעבר, יכירוהו ויתקשרו אליו.

אם תרוכזנה ההתייבויות החדשיות אחת
לשלושה חדשים למשך 3 ימים לפחות, אפשר
יהיה להקדיש יום אחד לאימונים השגרתיים,
ויומיים לסיור ברכב ברחבי-הארץ. כעבור תקופה
מסויימת יוכל כל איש-מילואים לומר: "אני
מכיר את ארצי על כל אזוריה". אמנם, קשיים
טכניים רבים עלולים להתייב בפני ביצוע משימה
זאת, אבל היא כדאית — מאוד כדאית!

לדעתי קיימת הזנחה בשטח חיוני בהכשרתו
של החייל, והוא הכרת הארץ. כונתי להכרת הארץ
מקרוב, באורח בלתי-אמצעי, להכרת אותם שטחים
אשר בבוא היום יידרש החייל ללחום בהם, ואולי
גם לתת את נפשו על הגנתם. על טיפוח אהבת
המולדת יש לשקוד בכל האמצעים, ואחד האמ-
צעים הבדוקים לכך הוא הכרת הארץ. הדבר
כרוך, כמובן, בקשיים לא מעטים, קשיים טכניים
וצמצום בזמן, ובעיקר לגבי אנשי המילואים.

כמפקד במילואים רואה אני מה רב הזמן
היקר המוקצב להתייבויות שהפכו לשגרה, ואשר
מידת יעילותן להחזקת המתח של חיילי המילואים
מוטלת בספק. משוכנע אני כי רובם המכריע של
חיילי המילואים יופיע ביתר התלהבות ורצון, אם
תהיה הקריאה לשם סיור מלווה בהרצאות —
על ההיסטוריוגרפיה של השטח, על מלחמות
העבר, על בעיות הבטחון, ועל אורחי-הלחימה
האופייניים לכל שטח ושטח.

אחוז ניכר למדי מאנשי-המילואים עלו ארצה
זה מקרוב, ותוכחתי לדעת כי קיימת בורות מדהימה

סגן דוד לוי

חיל-הרגלים תוקף

הקורא בספרו של רומל ילמד הרבה מסיפור פרשיותיו וחיותיו של המחבר כמפקד-רגלים בדרגת-פיקוד שונים. תיאוריו המרתקים, המציאותיים, על חיי הרגלים וקרבותיהם במלחמת-העולם הראשונה, הם תיאורים רבי-לקח. אך אינך יכול שלא לשים לב לעובדה שהקשר, כגורם שליטה טקטי, כמעט ואינו תופש מקום בפרשיות אלו.

בפרקים המתארים את קרבותיו בצרפת, כמעט ואין מופיעות המילים „חוט טלפון“, „קשר קוי“ או „יחידת קשר“. מעניין שבפרקים המספרים על קרבות תיו בקרפטים ובאיטליה — לחימה הררית — מופיעות המילים הנל בתכיפות רבה יותר. וזה משום חשיבותו הרבה של הקשר הקוי בלחימה הררית.

מסתבר שלשירותה של יחידה מזגברת בימי מלחמת-העולם הראשונה (בספר: 3—4 פלוגות חי"ר, ומחלקת מק"ב) עמדה מחלקת קשר, וליחידה גדולה יותר (שם — צירוף של 2—3 יחידות מוגברות כנ"ל) עמדה פלוגת-קשר שלמה. ציון עבודתן המקצועית של יחידות הקשר כמעט ואינו תופס מקום בספר. יתר-על-כן: בכל פרקי הספר כמעט ואין מופיעים שיקולי-קשר טהורים, כגון שליטה ביחידות, או שיקולים לגבי עצם השימוש באמצעים אלה. הקשר, כפי שאנו רגילים לו כיום (שהוא, כיועץ למפקד, משמש גם קצין-מטה מקצועי) אינו מופיע בספר.

בכל אופן, הבה נעיין במעט שישנו בספר מבחינת השימוש בקשר.

אמצעי הקשר בכללם מסתכמים בו בסימנים מוסכמים (רקישות זיקוקין), רצים וחוטים. לגבי האמצעים הראשונים לא ארחיב את הדיבור, כי השימוש בהם לא השתנה מאז ועד היום. הקשר הקוי שימש

את הדרגים הבאים: בין הבריגדה לגדוד, משם לפלוגה ולנשק-מסייע; בין הפלוגה ליחידת הנשק-מסייע, שהיתה תחת-פיקוד או יחידה עצמאית, וכן ליחידות סיורים, פטרול-קרוב וחוליות-גישוש. שימוש רב מאוד בקשר חוטי היה דוקא בפטרולים שונים וביחוד, כפי שמציין רומל, בפעולות חוליות-גישוש וקרוב קדמיות, ששמרו בכך על קשר אתו, ובאמצעותו מסרו וקיבלו הוראות וידיעות. כן שימש הקו כאמצעי מכוון לשארית היחידה לנוע בעקבותיו; דוקא שם, בקרפטים הסבוכים מלאי הוודיות צפופי-הצמח היה והמיוערים, היה שימוש יעיל מאוד. „הטלפוניסטים“ שלו, כפי שהוא מכנה את אנשי הקשר, היו מועסקים עד-מעבר-לראש בסלילת הקוים ובריצה אחר יחידות-הרגלים בשטחים שעבירותם קשה במיר-חד.

אם נעלה בזכרונו מספר סרטים אמריקאיים צבאיים, המראים בעליל שימוש בכבל-הסתערות ובשפופרות קול-כוח ליחידות-סער-ופטרול, נגיע למסקנה שערך הקשר הקוי רב וגדול גם בהתקפה. אנו הורגלנו למכשירי-קשר מודרניים. מפקד-מחלקת אינו מרגיש בטוב בלי מכשיר-אלחוט קטן, ואינו יודע להעריך במידה מספקת את כבל-הסתערות, אשר כשמו כן-הוא — מצטיין ברוב סודיותו וחסכוניותו.

לבסוף אחזור ואומר כי אמצעי-הקשר ביחידות בדרג של כיתה, מחלקה ופלוגה צריכים להיות פשוטים, מהירים ומעטים (מבחינה טכנית). שימוש רב ומודגש גם לגבי שמירת לוח-זמנים. אם משתמשים בו ביעילות, רב ערכו כאמצעי-קשר ראשי או משני, ואין להסס מלבסס עליו תכנית טקטית מסוימת. סרן גבי רוזנצוויג

אותות הצטיינות — היכן האות?

בתחום זה לפי קנה-מידה בין-לאומי, היינו — לפי היקף חלוקתם של אותות-הצטיינות, נמצא שבמלחמת-העצמאות היו רק 12 מצטיינים או גיבורים, ולא עוד — שכן חולקו אך 12 אותות-גבורה. אמנם, כל מי שהיה מחוייל בימי מלחמת-העצמאות נושא את אות-הקוממיות, אך אות זה מציינ רק את העובדה שנושאו נטל חלק במלחמת-הקוממיות, ואינו בא להעיד על מעשה-גבורה. האמנם לא נמצאו בקרבנו

בבואי לדבר על אותות הצטיינות בצה"ל — יודע אני כי הנושא אינו חדש כלל וכלל. אדרבא: בשל ה„ותק“ שלו כמעט ושכחנוהו, וגרוע מזה — התרגלנו למצב הקיים בנידון זה ואין מערערים עליו כלל. אולי ישחק לי מזלי והדברים ימצאו הפעם אוזן קשבת.

אם נניח למעשי-הגבורה שבוצעו לפני ה-1.2.48, ונתבונן בצה"ל מיום הנסדו, ונבחן את הנעשה בו

אלא שנים-עשר גיבורים אמיתיים בלבד?

אולם יודעים אנו כי המציאות היתה שונה לחלוטין. שמענו על-אודות צנחן שכרך חבל סביב גופו, זבטפסו על מטוס בעת-טוסו הציל חיי חברו שנתפס בזנב המטוס. שמענו על-אודות שני חיילים שכיסו בגופם רימון שעלול היה להתפוצץ בין חבריהם, ועוד כהנה וכהנה. מעשה דומה אירע לא מכבר, כשהחייל אלבו ז"ל הקריב את חייו למען הצלת חבריו. האם לא הצטיינו בחורים אלו? האם לא מגיע להם ציון איזה שהוא על מעשי גבורתם?

הבה נעיין בבעיה בכללותה: אדם פלוני נדרש לעשות מעשה מסויים. הריהו עומד בפני שלוש אפשר-רויות: (1 — לבצע את המעשה כפי שנתבע ממנו, (2 גרוע מזה, 3) טוב מזה. מה צריכה להיות עמדתנו לגבי אדם אשר ביצע את המעשה טוב יותר מכפי שנדרש ממנו?

טבע הוא באנוש — רוצה הוא לזכות בהערכה על מעשה-ראוי-לציון שעשה. אדם רוצה לקבל פרסים, אם רוחניים ואם גשמיים. לא נתפלמס כרגע אם קו אופי זה חיובי הוא או שלילי, שכן שייך הדבר לחקר הנפש. העובדה קיימת, והיא חלק אורגני מטבע האנוש ובאה לידי ביטוי אצל רובם המכריע של בני האדם. מה מניע תושבים כה רבים, וידועי-שם, בארץ, לענות על דש בגדם סמלים שונים, כגון: מגן-ירור שלים, סמל הפלמ"ח, סמל המ"מ, סמל הבריגדה העברית וסמלים מוקטנים של חטיבות ויחידות שונות בצה"ל? המניע הוא אותו צורך נפשי של האדם לומר: ראו, גאה אני במעשי ובמפעלותי.

ילד שהיטיב להכין שיעוריו — ניתן לו ציון טוב; פועל שעשה מלאכתו נאמנה — זוכה בהענקה; שוטר שתפס גנב — משבח, כנר שהנעים זמננו בנגינתו — במחיאות-כף. לכל אדם מוענק הפרס

בצורה נאותה. אך לגבי חייל אין די בכך לעתים. אותו חייל לא זו בלבד שהצטיין, הוא אף סיכן את חייו. אמנם, בראש וראשונה הגן הוא על עצמו, אך לא פחות מכך הגן על הציבור המכונה אומה. ואם פעל למעלה מן הנדרש, וסיכן את חייו — ואולי אף שילם בחייו על מעשהו — אין זו בעייתו של ילד שהכין שיעוריו או של כנר המצטיין בנגינתו. ציבור, עם, שלח את בחיריו לשדה-הקרב, להגן עליו. האין הוא חייב להביע להם תודה אם הצטיינו בקרב? האם לא מגיעה לו לחייל, מגיעה ממש, הבעת הוקרה מצד האומה? היש צורת-ביטוי ההולמת הוקרה זו יותר מאשר אות-הצטיינות, אשר יעיד, לעיני-כל על מעשיו? יש בכך ביטוי-הוקרה למצטיין, ועידוד לעתיד להצטיין.

מדוע אין נוהגים כך בצה"ל? הן הדבר מובן במטכ"ל. וראיה לכך, כי בעת קרבות תל-מוטילה הועלה קצין לדרגת-קבע על-ידי הרמטכ"ל אישית בעבור הצטיינותו בקרב. תמונת הצנחן, שנגבר לעיל, פורסמה בשבועון עה"ל — ב"במחנה" — ומשמר-כבוד הוצב ליד קברו של החייל אלבו ז"ל. אם כן — מדוע לא אותות-הצטיינות?

הלא היתה בידי הרשות המוסמכת שהות מספקת, די והותר, לקבוע את צורת החלק המתכתי של אות-הקוממיות, שלא נקבע עדיין? ועד מתי יש לטפל בקביעת אות בעבור פציעה-בקרב או הצטיינות מסוג נמוך יותר, שאינה מזכה באות-הגבורה? האם חדל דמיון סופרינו, משוררינו, אמנינו וציירינו לפעול? אמנם אין לנהוג בפזרנות יתרה בתחום מתן אותות-הצטיינות — אך אין למנעם מן הזכאים לכך לכל-הדעות. בעיכוב הדבר יש משום משגה יסודי וחמור — ויש לתקנו בהקדם.

סגן ישראל שמואל

על הלגיון הערבי במלחה השניה

את מאמרו של לאנט על הלגיון הערבי, "בלעתיו", כמובן. ויותר משלמדתי ממש על הלגיון הערבי, למדתי על לאנט ומרעיו. אכן, מעניין ביותר. עולמם הרחני של קצינים אלה, השגותיהם והערכותיהם המדיניות והצבאיות לא השתנו כנראה הרבה, מאותם "הימים הטובים" הזכורים לנו כה יפה. ואמנם חשוב לדעת במה מפטפטים, וכיצד מחנכים הם את עצמם ואת ה"מועמדים בכוח" לקצינות

השורות הבאות נכתבו אל מערכת "מערכות" ע"י אחד מותיקי מפעל-הבטחון העברי ומטפחיו, לאחר קריאת סקירה של לויט-קול ג'. ד. לאנט, ב"צקלון" מס' 14. כפי שיראה הקורא יש בהערותיו משום השל-מת התמונה אשר מערכת ה"צקלון" ניסתה להצי-גה ע"י הערותיה-היא לסקירה הנ"ל.

הבריטית בלגיון הערבי. וקשה לדעת מי ומי משלה יותר: משרד המלחמה את הקצינים או הקצינים במקומותיהם את משרד המלחמה.

אני כותב בעיקר כדי להעיר על „הערוותיכם לסקירה“, ובעיקר בנקודה אחת. אינני מתכוון להתוכח עם לאנט, חלילה, כי אם לציין, שאם כבר העירותם הערה 8, חשוב שתהיה שלמה יותר — להשכלתם של הקוראים. לאנט כותב: „משנותן אתה דעתך מה נפלא השירות שעשויים היו לתת במדבר המערבי הברודים של הלגיון, אין אתה יכול אלא לתמוה על אשר לא השתמש בו פיקוד-המזרח-התיכון שימוש רב יותר“ (עמ' 34).

נוסף לדברים שהעירותם, יש לזכור שהיה נסיון להשתמש בחיל-הספר של עבה"י בדיכוי המרד של רשיד עלי (ואין ספק שרוחו של חיל-הספר לא היתה שונה הרבה מהרוח השלטת בלגיון, ויתכן שהיה ממושמע יותר). התוצאות ידועות: יחידות חיל-הספר

התמרדו וסירבו ללכת לעיראק, והפיקוד נכנע להן. אליהו גולומב דיבר על זאת: „תכניתם של האנ-גלים להשתמש בערבים למלחמה בעיראק — נראה שנכשלה. היתה תכנית להשתמש בחיל-הספר ואמנם הוא השתתף בפעולה, אבל היו בגידות מצד חלקים בחיל-הספר, וכמה מהם עברו לעיראקים. זה גרם לאי-אימון בחיל-הספר, ויש שמועות על ביטולו...“ (חביון-עוז, כרך ב', ע' 272).

ובמקום אחר: — — „קרה מה שקרה בחיל-הספר — — — בכל אופן מקור רשמי הודיע, כי 40% מחיל-הספר — — — סירבו להשלח לחזית עיראק. ולא ראינו איזו שהיא תגובה בענין זה“ (שם, ע' 280). כיצד נתעלמה נקודה זו מכם בהעירכם הערוותיכם? דבריו של אליהו אינם — — — כמובן — — — תעודה היסטורית, אך מובטחני שבעתונות מאותם הימים יש זכר לכך.

ש. א.

בעקבות המאמר — „כיצד נעצרה הדיביזיה?“

(ותפרטס ב„צקלון“, חוברות 11 — 12-13)

א. עוד על אימון החייל הרובאי

בשאון הקרב, שעה שהכל סביבך מתפוצץ, מתנפץ, גועש ורועש, מרגיש החייל ורואה שלא כל כדור פוגע, ובכך גוברת אמונתו שהאויב לא יוכל לפגוע בו. יתר-על-כן; הוא יודע היכן נמצא זה היורה עליו, והדבר דוחף אותו קדימה, להגיע אליו ולשתק את פעולתו. במקרה שעליו מספר אנוכי, היה החייל שרוי באוירה שקטה יחסית, אבל לעומת זאת נוכח שכל כדור שנורה פוגע והורג (ברוב המקרים היו הפגיעות בראש!). ועובדה זו היא שהפריעה בעיקר להתקדמותה של היחידה. בכל פעם שניסינו להת-רומם — נשמעו יריות מספר, וכמספר היריות היה מספר הגופלים. מיקום מוצלח ותנועה בלתי-פוסקת ומוסוית של צלפי האויב — מנעו אותנו זמן ממושך מלאתר את מקומו. יריה פוגעת השפעתה רבה לא רק מבחינת

לויט-קולונל א. פ. סויפט, במאמרו שפורסם ב„צקלון“ 11, 12-13, משתדל להוכיח שחייל רובאי בודד מסוגל לעצור יחידה גדולה, על-ידי יריות, שכל אחת מהן פוגעת במטרה.

בקראי דברים אלה נזכרתי במעשה, שהייתי עד לו, בשנת 1945, בימי כיבוש ורשה מידי הגרמנים:

צלפים אחדים של האויב התמקמו בין הריסות גשר-רכבת על נהר ויסלה, והם עיכבו זמן ממושך למדי יחידות גדוד לות למדי. הייתי אחד ממפקדי היחידות שנעצרו, ולאחר מעשה ניסיתי לנתח את העובדה שחיילי, אשר השתתפו כבר לפני-כן במספר קרבות, ולא גרתעו בהם מאש מק"בים, תותחים ומרגמות, נעצרו הפעם בשל מספר יריות-רובאים. זכורני שבאתי לכלל המסקנה הבאה:

העצמה הממשית, הפיסית, של האויב, אלא שהיא משפיעה השפעה רבה יותר על אותם חיילים שלא נפגעו, הרואים שכל יריה אשר גורית מפילה קרבן נוסף.

צבאנו יצטרך להפגש עם אויב שהנו עדיף במספרי כוח-האדם, ויהיה עלינו להעמיד מספר גורמים שיאזנו את הכוחות לטובתנו. אחד מהם הוא כוח-האש. בתנאים שלנו יהיה עלינו להפעיל כוח-אש שיהיה בו כדי לאזן את הכוחות לא על-ידי כמות, כי אם על-ידי איכות, ולכך מגיעים באמצעות רוב-איים הירורים ופוגעים. דבר זה מצריך אימון יעיל ובלתי פוסק ברובה. וכאן לבעיית אימון החייל כרובאי.

אני שירתי בצבא "קונטיננטלי" שהיה מורכב מיחידות רבות, שחייליהן לא תמיד הבינו את שפת המפקד די-הצורך, וראיתי שם שיטות ללימוד הרובה העשויות לסייע גם לנו באימון החיילים שאינם שולטים דיים בשפתנו. ידוע שהיסוד לקליעה טובה הלוא הוא אחיזה נכונה

ולחיצה נכונה. בבסיס-האימונים בו התאמנתי, נהגו בשיטת "שכנוע אופטי" של החייל: החייל שכב בעמדת-הירי, כשרובהו נתון במשענת-עץ הדומה לחצובה קטנה, שלא איפשרה לו להניע את הרובה לפנים או לאחור. בלוע-הקנה היה קבוע עפרון פשוט. המדריך נתן פקודת-אש, וקירב את המטרה אל העפרון; עם לחיצתו של החייל על ההדק, היה העפרון משרטט עליה קו. ולעיני החייל קמה הוכחה ברורה ומשכנעת מהי צורת הלחיצה שלו. תרגיל זה בוצע בראשית פרשת-הלימוד — וחזרו עליו שוב בסיומה, וע"י כך היה החייל יודע את ההבדל בין השתים. באותה רשימה מציין המחבר שאותו חייל גרמני פעל לבדו, ללא הוראות המפקד המכוון אותו. מצב כזה קרה ויקרה עוד לאלפי לוחמים, ועלינו להכין אותם לפעול נכונה ברגעים אלו. יש לשים את הדגש על כך בזמן אימון-הפרט.

סרן א. בוכהייסטר

ב. מה יש ללמד את החייל?

ואשר לפעולת הלחימה עצמה, כך מתאר המחבר כיצד נעשה הנס מילר העלוב ללוחם:

"אבל עתה התעורר בו לראשונה רצון של-ממש לעשות משהו כדי להגן על אהוביו — ביתו עצמו נמצא אך כעשרים או שלושים ק"מ דרומה-מזרחה מזה — רצון ללחום ולהדוף את האויב מן האדמה הקדושה של הסאטר-לנד' — — — לבסוף הפכה המלחמה לענין אישי לגבי הנס" (שם, עמ' 5-6). השאלה היא, למה רק לבסוף? היתכן שהמלחמה תהיה לעניינו האישי של החייל רק לכשתתקרב ותאיים ממש על ביתו ומשפחתו?

אכן, זהו בדיוק יעודה של ההסברה — להפוך את מטרת השירות הצבאי לענין אישי של כל חייל וחייל, לא לבסוף אלא מהתחלה: מאותו רגע בו הפקידה המדינה רובה בידו של החייל והטילה עליו להתאמן וללחום.

רבי-סרן דניאל אלירם

ענף השכלה והסברה

ברשימתו המצויינת "על שום מה נעצרה הדיביזיה" אומר לויטננט-קולונל אבן פ. סויפט: "אין לך דבר חיוני יותר מאשר ללמד את החייל לתפעל את נשקו, ולהחדיר בו את הרצון והיזמה להשתמש בו" ("צקלון" 12/13 עמ' 14). דברים אלה, שהם כה בדוקים ומנוסים, עומדים בסתירה לדברי המחבר בעמוד שבא אחריו: "מה טעם ללמד אדם מדוע הוא לוחם, אם איננו יודע כיצד ללחום?" (שם, עמ' 15). וכאן מתעוררת השאלה: איך ילמד אדם כיצד להלחם, אם אינו מבין מלכתחילה מדוע עליו להלחם?

ה"למה" וה"מדוע" אינם בגדר נושאים שאותם "רצוי לדעת" או "נאה לדעת", הדורשים "שהות נוספת" כדי ללמד אותם לחייל, אם סיים ולאחר שסיים את שיעורי הקליעה והשדאות שלו; להיפך: יש לתת לו את הטעם והנימוק לאימוניו עם פתיחת שיעורי הקליעה והשדאות, כי רק אז יוכל ללמוד באופן תכליתי כיצד לקלוע וכיצד ללחום. חייל שלא ידע את תכלית אימוניו, לא יהיה בו הרצון ללמוד, ודבר זה יגביל ללא-ספק את הישגי הלימוד שלו.

ג. „נאה לדעת“ — או „הכרח לדעת“?

בחזית, אם גייסותינו לא יהיו מאומנים כנאות. אימונם זה צריך שיהיה בו יותר מאשר היכולת „לחבוש ולהסיר את מסכת-הגז של החייל“. החייל שלנו צריך להיות מסוגל לבצע את משימתו בכסיבות לחמה-כימית (וביולוגית, ורדיולוגית). פירוש של דבר שנחוצים לו אימון והתנסות בביצוע משימתו בתנאים אלה, שעה שהחייל שלך מתאמן וזרחה בשקו — בין האישי ובין הצותי — הנחת עליו התק-פה-כימית, ואז דרוש ממנו כי ישלים את משימתו. ארגן את האימון כך, שבהיותו נתון בתרגיל-טקטי של יחידה מסוג זה או אחר, יתקל החייל בגורמים-כימיים — וראה, אם אמנם יוכל גם אז לבצע את משימתו...

וזאת לזכור, כי ע"י שילוב נכון של אימון כימי-ביולוגי-רדיולוגי במסכת-האימונים הכללית — ניתן לצמצם בהרבה את ההכרח להקצות שעות-אימון מיוחדות ללחמה-הכבד. פירושו של דבר, שאפשר יהיה לצמצם ע"י כך את מספר השעות „השמורות מראש“, שהן קללת-יומו של כל מפקד-יחידה. התוספת היחידה של זמן ועמל אשר תדרש — תהיה זו שטיפול עקב כך על שכם קצינינו וסמליו של החיל-הכימי.

הריני מוכן להודות, כי כל עוד אין לחמת-כבד מופעלת במציאות, אין אימוננו בה חייב לחרוג מגבולות המינימום אשר יש בו כדי להבטיחנו בפני תמוטת-פתאום צבאית; אך אל לנו לצמקו אל מעבר למינימום זה. העובדה כי מאז מלחמת-העולם הראשונה לא השתמשו במלחמה הכימית אלא בהודמנויות נדירות — אין משמעותה כי בבוא שעת התמודדות חמורה, כשאומות תלחמנה „לחיים ולמות“, יניחו לו לסוג נשק זה, שעצמתו כה רבה.

בחוברת פברואר ש"ז של „ירחון כוחות-הקרב“ האמריקאי נתפרסמו קטעים ממכתב-למערכת, אשר גישתו — והענין שבו — חורגים ודאי אל-מעבר לתחומי הצבא והחיל אליהם משתייך הכותב. קול ג' ה. רוטשילד (ש"ס"ט שפחה אשר אף הוא, כנראה, חורג הרחק אל-מעבר צבא וחיל מסויימים...). מלשכת הקצין-הכימי-הראשי של מפקדת כוחות-הצבא של ארה"ב שבמזרח הרחוק, כתב למערכת „ירחון כוחות-הקרב“ בזו הלשון: מאמרו של לויט-קול' אבן פ. סויפט „יעדה של דיביזיה“ (בעברית — „כיצד נעצרה הדיביזיה“ ב„צק-לון“ 11 — המער) שבחוברת אוקטובר של ירחונכם, הנו מעניין מאוד. בין מעלותיו תמנה ההדגשה שהוא מדגיש את הנקודה החשובה, כי הדברים הנחוצים ביותר — הם שצריכים לבוא-לראשונה באימוננו. אולם חולק אני על מיזנו, שלפיו יש לייחס את ענין ההתגוננות בפני הלחמה הכימית, חביולוגית והרדיולוגית במעגל אותם הנושאים אשר „נאה לדעתם“.

לחמה-כימית הנה שדה הזרוע אפשרויות כאלו של פגיעות רבות-עצמה, עד כי כל מפקד, אשר לא ינדא כי אכן יוכלו אנשיו לפעול גם בתנאים כאלה, כמוהו כמי שנכשל בהזנחה פושעת. העובדה, שכשליש מכין הנפגעים בגייסות ארה"ב במלחמת-העולם הראשונה נפגעו ע"י גורמים כימיים — הגם שאחוז הפגזים הכימיים בכלל התחמושת הארטילרית שנורתה היה נמוך מכך בהרבה — דיה לשמש עדות דרמטית לאמת זו. ומני אז התקדמה הלחמה-הכימית התקדמות ניכרת. לכן יתואר כי גורמי-מיס-כימיים מהירי-השפעה יוכלו לגרום לתמוטת קוינו

קוראי „מערכות“! — חתימה על „מערכות“, „צקלון“ ו„מערכות-ים“ נמשכת.
